

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ม.๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

รศ. ดร.ดำรงค์ ฐานดี
ผศ.วิชัย ภูโยธิน
นางสุคนธ์ สนิธพานนท์
ศ. ดร.ธีรณ พงศ์มพัฒน์
รศ.จรินทร์ เทศวานิช
รศ. ดร.อภิสิทธิ์ เอี่ยมหน่อ
ผศ.วิโรจน์ เอี่ยมเจริญ
ดร.สมนึก ผ่องใส

ผู้ตรวจ

รศ. ดร.สากล สถิตวิทยานนท์
ผศ. ดร.สุจิตรา ชำนิวิทย์กรณ์
นายวรวุฒิ อาจเดช

บรรณาธิการ

นายสมเกียรติ ภูระหงษ์

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ
ปีที่พิมพ์ ๒๕๖๗

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวนพิมพ์ ๕๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN : 978-616-606-039-3

รหัสสินค้า ๒๑๑๓๑๑๑

อักษ
www.aksorn.com

จัดพิมพ์และจำหน่ายทั่วประเทศโดย

บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจก. จำกัด

142 ถนนตะนาว เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

โทร. 0 2622 2999 (อัตโนมัติ 20 คู่สาย)

พิมพ์ที่ : บริษัท ไทยร่มเกล้า จำกัด โทร. 0 2903 9101-6

คำนำ

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน้าทีพลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นวิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม สอนให้รู้จักการปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เป็นไปตามยุคสมัย ตามกาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง เป็นผู้ที่มีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ตลอดจนประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคม

สำหรับหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน้าทีพลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และสาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) เล่มนี้ ประกอบไปด้วยสาระความรู้รวม ๓ สาระ ได้แก่ สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระเศรษฐศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์

สำหรับสาระภูมิศาสตร์ ได้มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง และสาระการเรียนรู้ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในแต่ละหน่วยจะให้ทั้งองค์ความรู้ และช่วยพัฒนาทักษะทางภูมิศาสตร์และกระบวนการทางภูมิศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรู้เรื่องภูมิศาสตร์ (Geo-Literacy) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

ในการเรียบเรียงหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมฯ เล่มนี้ ได้เรียบเรียงขึ้นตรงตามสาระการเรียนรู้แกนกลาง สอดคล้องกับตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับสาระความรู้ตรงตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยจัดแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยการเรียนรู้สามารถอ่านทำความเข้าใจง่าย มุ่งเน้นการคิดวิเคราะห์ มีเนื้อหาพอเหมาะกับเวลาเรียนตามที่หลักสูตรกำหนด รวมถึงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ นำไปสู่การเกิดสมรรถนะสำคัญ

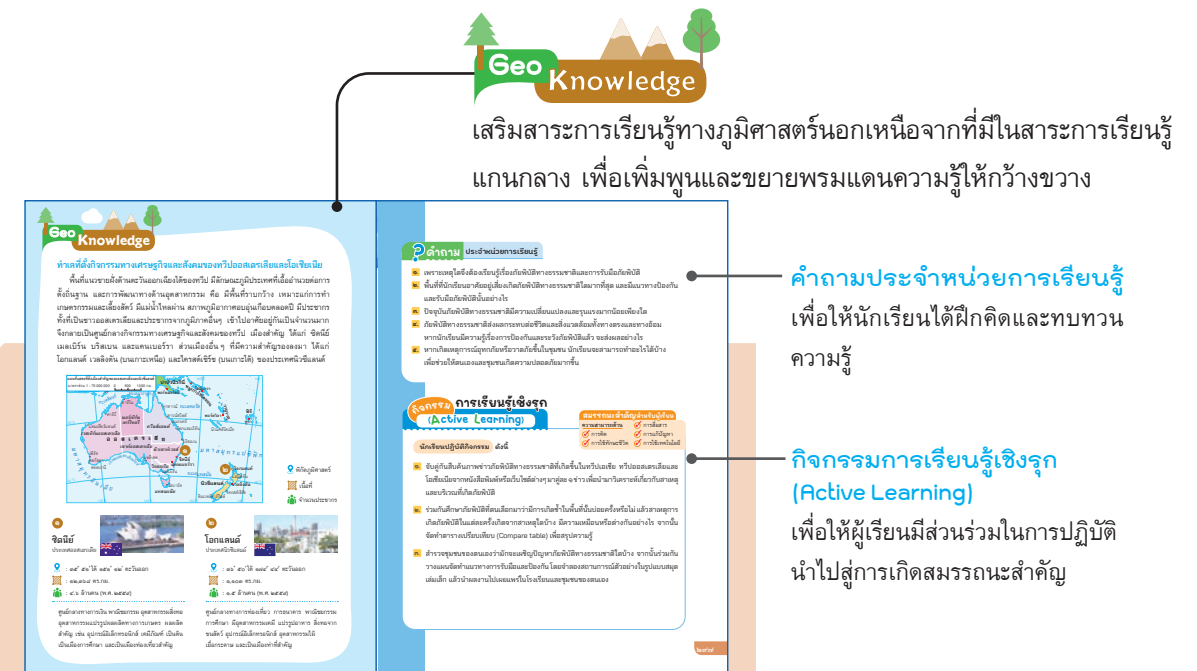
คณะผู้เรียบเรียงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนเล่มนี้จะช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนได้รับความรู้ สามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ตลอดจนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางฯ กำหนดไว้

คณะผู้เรียบเรียง

คำแนะนำในการใช้สื่อ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน้าทีพลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เรียบเรียงขึ้นสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยดำเนินการจัดทำให้สอดคล้องตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับสาระภูมิศาสตร์ได้ปรับปรุงใหม่ตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมีองค์ประกอบของหนังสือเรียน ดังนี้

H.O.T.S. คำถามท้าทายการคิดขั้นสูง

ย่อมาจาก Higher Order Thinking Skills คำถามเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ

เสริมสาระ

เสริมความรู้เพิ่มเติมที่น่าสนใจ

ความรู้เสริมจากเนื้อหา เพื่อขยายความรู้ของผู้เรียน

เรื่องน่ารู้

ความรู้เสริมจากเนื้อหาหลัก

กิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางภูมิศาสตร์แก่ผู้เรียน

คำถามเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์ (Geo-Literacy)

นำเสนอเนื้อหาในรูปแบบที่รองรับการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัล

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

บทบาทและหน้าที่ของเยาวชนที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ

- บทบาทหน้าที่ของเยาวชนที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ
- การเคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น
- วิธีการปฏิบัติตนในการเคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น
- ผลที่ได้รับจากการเคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น

๑
๒
๘
๑๒
๑๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

รัฐธรรมนูญกับการเมืองการปกครองของไทย

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- อำนาจอธิปไตย
- แนวทางการปฏิบัติตนตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่

๑๗
๑๘
๒๔
๓๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล

- ความสำคัญของกฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล
- กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่สำคัญ
- ประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล

๓๗
๓๘
๓๙
๕๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรม
- วัฒนธรรมไทย
- ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- วัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์อันดีหรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกันได้

๕๗
๕๘
๕๙
๖๒
๖๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น

- ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของวิชาเศรษฐศาสตร์
- ขอบข่ายและเป้าหมายของวิชาเศรษฐศาสตร์
- ทฤษฎีการในทางเศรษฐศาสตร์

๗๑
๗๒
๗๕
๗๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖

พฤติกรรมผู้บริโภค

- การบริโภค
- อุปสงค์ อุปทาน
- ทฤษฎีเส้นทางการปัญญา

๘๓
๘๔
๙๑
๙๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

สถาบันการเงิน

- ความหมายและความสำคัญของสถาบันการเงิน
- ประเภทของสถาบันการเงิน
- สถาบันการเงินที่สำคัญ
- ธนาคารกลาง
- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และสถาบันการเงิน

๑๐๗
๑๐๘
๑๐๙
๑๑๒
๑๒๐
๑๒๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘

เศรษฐกิจประเทศไทย

- ลักษณะทางเศรษฐกิจของประเทศไทย
- การพึ่งพาอาศัยและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจ
- ปัญหาเศรษฐกิจของไทย

๑๒๗
๑๒๘
๑๓๒
๑๓๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙

เศรษฐกิจพอเพียง

- ความหมายและความเป็นมาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง
- หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
- โครงการตามพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
- หลักการเศรษฐกิจพอเพียง
- การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของสังคม
- การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของนักเรียน
- ความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย

๑๔๑
๑๔๒
๑๔๕
๑๔๗
๑๔๘
๑๕๖
๑๕๘
๑๕๙
๑๖๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐

เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเวลาโลก

- เครื่องมือทางภูมิศาสตร์
- วันและเวลาโลก

๑๖๓

๑๖๔

๑๗๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑

ทวีปเอเชีย

- ลักษณะทั่วไปของทวีปเอเชีย
- ภูมิภาคของทวีปเอเชีย

๑๘๑

๑๘๒

๒๑๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒

ทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย

- ลักษณะทั่วไปของทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย
- ภูมิภาคของทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย

๒๔๐

๒๔๑

๒๖๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓

ภัยพิบัติทางธรรมชาติในทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย

- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภัยพิบัติ
- ภัยด้านสภาพอากาศ
- ธรณีพิบัติภัย
- การจัดการภัยพิบัติ

๒๗๓

๒๗๔

๒๗๕

๒๘๓

๒๙๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย

- ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒๙๘

๒๙๙

๓๐๔

บรรณานุกรม

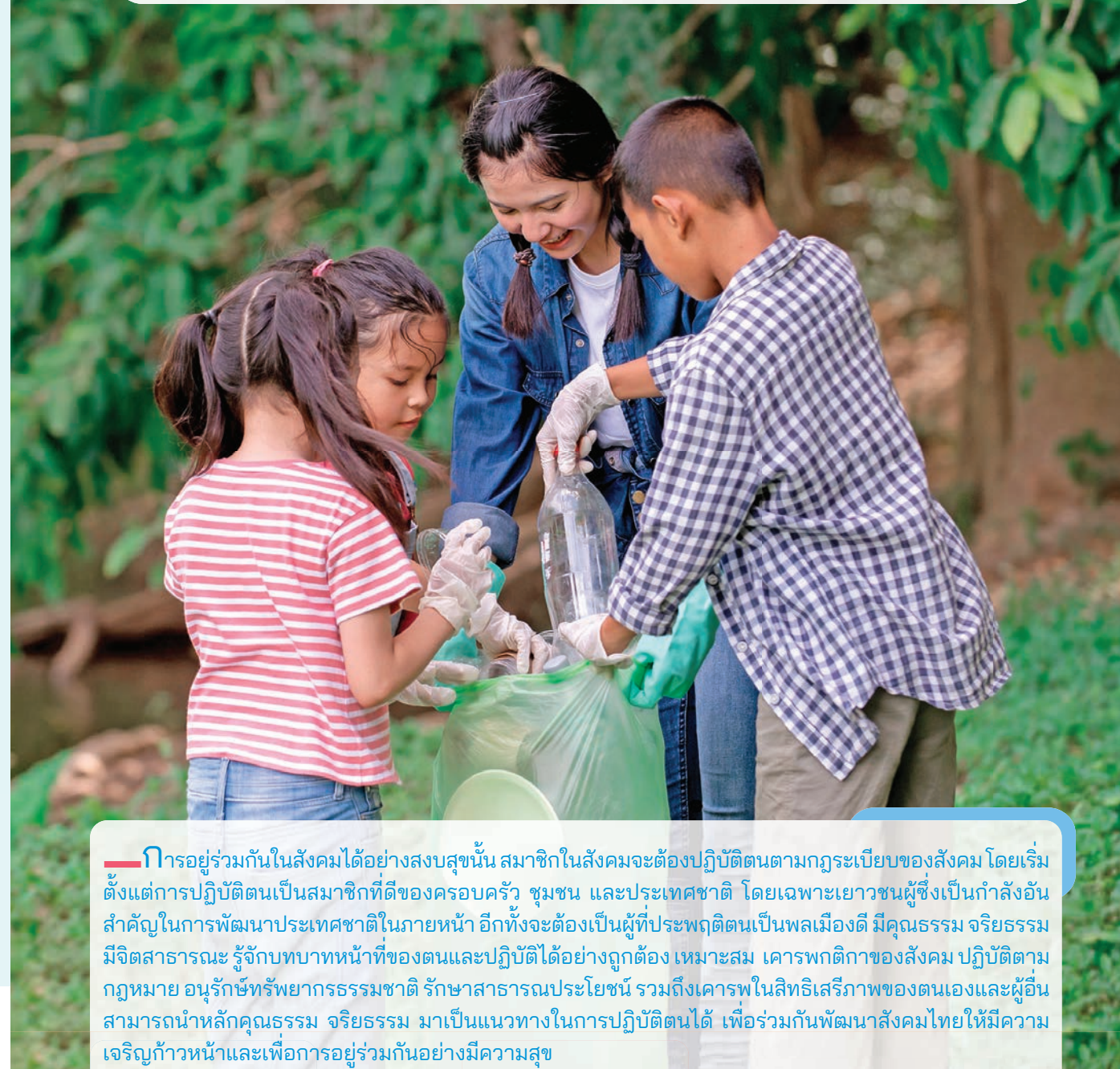
๓๑๒

หน่วยการเรียนรู้ที่

๑

บทบาทและหน้าที่ของเยาวชน ที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ

การอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุขนั้น สมาชิกในสังคมจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม โดยเริ่มตั้งแต่การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ โดยเฉพาะเยาวชนผู้ซึ่งเป็นกำลังอันสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในภายหน้า อีกทั้งจะต้องเป็นผู้ที่ประพฤติตนเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนและปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เคารพกติกาของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมาย อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รักษาสาธารณประโยชน์ รวมถึงเคารพในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น สามารถนำหลักคุณธรรม จริยธรรม มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนได้ เพื่อร่วมกันพัฒนาสังคมไทยให้มีความเจริญก้าวหน้าและเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ตัวชี้วัด

- ระบุความสามารถของตนในการทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ (ส ๒.๑ ม.๑/๒)
- แสดงออกถึงการเคารพในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น (ส ๒.๑ ม.๑/๔)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- บทบาทหน้าที่ของเยาวชนที่มีต่อสังคม และประเทศชาติ โดยเน้นจิตสาธารณะ เช่น เคารพกติกาสังคม ปฏิบัติตนตามกฎหมาย มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในกิจกรรมทางสังคม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รักษาสาธารณประโยชน์
- วิธีปฏิบัติตนในการเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น
- ผลที่ได้จากการเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น

๑. บทบาทหน้าที่ของเยาวชนที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ

๑.๑ ความสำคัญของเยาวชน

เยาวชนเป็นประชากรสำคัญกลุ่มหนึ่งของสังคมไทย เป็นกลุ่มบุคคลที่ประเทศชาติจำเป็นต้องพึ่งพา ซึ่งถ้าเยาวชนมีคุณภาพ การจะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าก็สามารถกระทำได้อย่างง่าย สิ่งที่สำคัญที่สังคมไทยคาดหวังจากเยาวชน คือ ต้องเป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถ มีสติปัญญาดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัยและความรับผิดชอบ ไม่มีความประพฤติดื้อเสียหรือสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้กับสังคม

ด้วยเหตุที่เยาวชนไทยเป็นพลังที่สำคัญของบ้านเมือง ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น เยาวชนจึงต้องศึกษาเรียนรู้วิทยาการต่าง ๆ มีการประพฤติตนอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม อันดีงาม เพื่อจะได้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์ส่วนตนและประเทศชาติ เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในภายหน้าจะได้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและร่วมรับผิดชอบต่อสังคม ช่วยกันธำรงรักษาสันติภาพให้พัฒนาอย่างยั่งยืนสืบไป

สิ่งที่เยาวชนต้องได้รับการฝึกฝนอบรมในฐานะที่เป็นพลเมืองของชาติประการหนึ่งคือ “ความเป็นผู้มีจิตสาธารณะ” (public mind) ที่พึงประสงค์ในระดับฐานราก หมายถึง มีส่วนร่วม รับผิดชอบต่อ สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตน และของบุคคลอื่นที่อยู่ร่วมเป็นสังคมเดียวกัน ตลอดจนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ ที่ชุมชนของตนหรือสังคมจัดให้มีขึ้นด้วยความเต็มใจ

คำว่า “จิตสาธารณะ” อาจจำแนกคุณลักษณะจิตใจและการกระทำที่สำคัญออกได้เป็น ๓ ประการ คือ

การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมเป็นลักษณะหนึ่งแสดงถึงการมีจิตสาธารณะ

๑. การมีจิตสำนึกที่มองเห็น “คุณค่า” หรือการให้คุณค่าทางสังคม หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งสาธารณะที่ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งเป็นเจ้าของ หรือเป็นสิ่งที่คนในสังคมเป็นเจ้าของร่วมกัน โดยไม่คิดจะทำลาย

๒. การแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมในการใช้สิทธิและเสรีภาพ และการปฏิบัติหน้าที่

๓. การแสดงออกและลงมือปฏิบัติ เพื่อรักษาประโยชน์ของสังคมส่วนรวม หรือของประเทศชาติ

๑.๒ การปฏิบัติตนเป็นเยาวชนที่ดี

การปฏิบัติตนเป็นเยาวชนที่ดี มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

๑) เคารพกฎกติกาของสังคม

กฎกติกาของสังคมมีไว้เพื่อให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างปกติสุข ไม่ให้มีการขัดแย้ง เอารัดเอาเปรียบ หรือสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้แก่กัน เพราะไม่มีใครจะมีความสุขอยู่ได้ถ้าสังคมเดือดร้อน

ดังนั้น เยาวชนจึงต้องประพฤติตนเป็นคนสุภาพเรียบร้อย ไม่ประพฤติตนที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ไม่ทำตัวก่อความรำคาญให้แก่สังคม ไม่หนีโรงเรียน ไม่ทำลายสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อม

เยาวชนควรเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตามกฎหมายจราจรเพื่อสวัสดิภาพของตนเองและผู้อื่น

๒) ปฏิบัติตนตามกฎหมาย

รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ

ได้บัญญัติไว้โดยตรงและชัดเจนว่า “บุคคลมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย”

ดังนั้น เยาวชนจึงต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ไม่กระทำในสิ่งที่ทำให้ตนเอง ผู้อื่น สังคม หรือประเทศเกิดความเดือดร้อนเสียหาย เช่น ไม่ข่มขู่ทำร้ายร่างกายผู้อื่น ไม่ยกพวกก่อการทะเลาะวิวาทกัน ไม่แข่งรถบนถนนหลวง เคารพสิทธิผู้อื่น ไม่กระทำความผิดในเรื่องเพศ หรือเมื่อพบเห็นผู้อื่นอยู่ในอันตรายก็ให้ความช่วยเหลือ

การที่เยาวชนปฏิบัติตนตามกฎหมายไม่แค่เพียงมีส่วนทำให้การอยู่ร่วมกันมีความสงบสันติ แต่ยังจะช่วยให้สังคมมีความสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกัน มีความสมานฉันท์ รวมทั้งเกิดความเป็นธรรมขึ้นในสังคม เพราะทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และเมื่อเยาวชนเติบโตขึ้นไปเป็นผู้ใหญ่จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและเป็นพลเมืองที่ดีของชาติบ้านเมือง

๓) ใฝ่เรียนรู้ บุคคลจะเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพได้ จำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีปัญญา

ซึ่งจะส่งผลทำให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เยาวชนต้องใช้เวลาในช่วงที่กำลังอยู่ในวัยเรียนใฝ่เรียนรู้ในศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ ซึ่งไม่จำกัดอยู่แต่การเรียนรู้นี้ในห้องเรียนเท่านั้น แต่ต้องศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ รอบตัวด้วย

เมื่อเยาวชนมีปัญญาจะเห็นแนวทางที่จะนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติต่อไป

๔) มีความซื่อสัตย์สุจริต เยาวชนต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อหน้าและลับหลัง ถ้าเป็นชาวพุทธต้องเป็นผู้มีศีลห้าติดตัว มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำในสิ่งที่ไม่ดี

การส่งเสริมให้เยาวชนรู้จักเก็บออม เป็นการสร้างวินัยในการใช้จ่ายเงิน

ปัจจุบันมีปัญหาคือสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศชาติมาก คือ การทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งแพร่ขยายไปทุกวงการ ส่งผลให้งบประมาณแผ่นดินสูญหายเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น เยาวชนจึงต้องฝึกฝนตนเองให้มีความซื่อสัตย์สุจริตนับตั้งแต่เยาว์วัย เช่น ไม่ทุจริตในการสอบ ไม่นำสิ่งของของผู้อื่นหรือฉกฉวยสาธารณสมบัติมาเป็นของตน

๕) มีระเบียบวินัย ระเบียบวินัยมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า เป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้คนกระทำในสิ่งที่ควรทำ และละเว้นไม่กระทำในสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เยาวชนที่มีระเบียบวินัยย่อมจะสามารถเจริญเติบโตได้อย่างมีคุณภาพ

ตัวอย่างที่เยาวชนพึงประพฤติปฏิบัติ เช่น ไม่มาโรงเรียนสาย ไม่หนีเรียน ทำงานเสร็จเรียบร้อยตรงตามกำหนดเวลา ไม่เที่ยวเตร่กลางคืน ไม่ใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย ไม่ใช้สิทธิเสรีภาพเกินขอบเขตจนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

๖) มีคุณธรรมจริยธรรม เยาวชนจะต้องประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ คุณธรรม จริยธรรม จะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างสันติสุข ไม่เกิดการทำร้ายเบียดเบียนและเอาเปรียบกัน สาเหตุของปัญหาสังคมที่เกิดมาจากเยาวชนปัจจัยหนึ่ง คือ เยาวชนหลายคนละเลย ไม่เห็นคุณค่าของหลักธรรมคำสอนทางศาสนา จึงขาดสติยังคิด นำพาตนเองไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ เช่น เสพสิ่งเสพติด ไม่สนใจศึกษาเล่าเรียนก่อนการทะเลาะวิวาท หมกมุ่นในเรื่องเพศ ดังนั้น เยาวชนจึงต้องประพฤติตนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งนอกจากจะช่วยสร้างความสุข ความเจริญก้าวหน้าให้กับชีวิตตนเองแล้ว ยังเป็นการช่วยสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในสังคมอีกด้วย

๑.๓ การปฏิบัติตนเป็นผู้มีจิตสาธารณะ

การปฏิบัติตนเป็นเยาวชนที่ดีและมีจิตสาธารณะ สามารถปฏิบัติได้ ดังนี้

๑) มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม สังคมจะพัฒนาได้เมื่อสมาชิกในสังคมร่วมมือร่วมใจกัน ดังนั้น เยาวชนจึงไม่ควรอยู่เฉยๆ ควรหาโอกาสเข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม เช่น การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ช่วยรณรงค์ต่อต้านสิ่งเสพติด เข้าร่วมศาสนพิธีตามศาสนาที่ตนนับถือ เพราะการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมไม่เพียงแต่จะช่วยทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าเท่านั้น แต่ยังช่วยให้สมาชิกของสังคมได้รับประโยชน์ตอบแทนจากความเจริญก้าวหน้าของสังคมนั้น ๆ ด้วย

เยาวชนร่วมกันปลูกต้นไม้เพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน

๒) มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติถือเป็นทรัพย์สินของประเทศและของประชาชน ในฐานะที่เยาวชนเป็นสมาชิกของสังคม จึงต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่ปฏิบัติด้วยตนเอง เช่น ไม่ทิ้งขยะมูลฝอยลงในแม่น้ำลำคลอง ไม่ทำลายต้นไม้ ไม่จับปลาในฤดูวางไข่ หรือเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน หรือท้องถิ่นของตนตามแต่โอกาสจะอำนวย เช่น การปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้แก่ชุมชน การร่วมรณรงค์ลดการใช้ถุงพลาสติกเพื่อลดภาวะโลกร้อน

๓) รักษาสาธารณสมบัติ

ในทุกชุมชนย่อมจะต้องมีสาธารณสมบัติที่ทุกคนจะได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น ถนน โทรศัพท์สาธารณะ ที่พักรถโดยสาร ไฟฟ้าส่องสว่างริมทาง สะพานข้ามคลอง ซึ่งนำเงินภาษีอากรมาใช้ในการก่อสร้างและบำรุงรักษา

ดังนั้น เยาวชนพึงมีหน้าที่ช่วยทำนุบำรุงสาธารณสมบัติเหล่านี้ให้ใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่า โดยไม่ขีดเขียนเพื่อคงความสวยงามตลอดไป

ถนนและเสาไฟฟ้าเป็นของทุกคนที่จะต้องร่วมมือกันดูแลรักษา เพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยาวนาน

ไม่มีส่วนร่วมในการทำลายให้เสียหาย หรือถ้าพบเห็นบุคคลมาทำลายควรแจ้งให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการจับกุม เพื่อให้สาธารณสมบัติต่าง ๆ เหล่านี้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยาวนาน

๔) อนุรักษ์และสืบสานประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่ดั้งเดิมของไทย

ประเพณีวัฒนธรรมอันดั้งเดิมของแต่ละท้องถิ่น อาจสูญหายถ้าหากเยาวชนรุ่นใหม่ไม่เข้าร่วมสืบสาน

ประเทศไทยมีวัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิมมากมาย และมีลักษณะที่แตกต่างกันในแต่ละภาค แต่ละท้องถิ่น จะมีเอกลักษณ์เฉพาะที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษประจำท้องถิ่นของตน ได้แก่ ภูมิปัญญาด้านการถนอมอาหารของชาวอีสาน เช่น การทำปลาร้า ภูมิปัญญาทางด้านศิลปะการแสดงพื้นบ้านของภาคใต้ เช่น หนังตะลุง ลิเกฮูลู ภูมิปัญญาล้านนาของชาวภาคเหนือ เช่น ประเพณีการสืบชะตาบ้านชะตาเมือง และภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการละเล่นของภาคกลาง เช่น เพลงพื้นบ้าน ซึ่งภูมิปัญญาต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นภูมิปัญญาที่ดั้งเดิมของไทย

ดังนั้น ในฐานะเยาวชนที่ดีจะต้องตระหนักในความสำคัญของประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งมีส่วนร่วมอนุรักษ์สืบสานเพื่อให้คงอยู่กับท้องถิ่นและสังคมไทยต่อไป

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว สิ่งที่ยาวชนไทยควรตระหนักและปฏิบัติเพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาตินั้น คือ การรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติตนตามสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และปฏิบัติตนตามสถานภาพที่เป็นอยู่ เช่น เป็นนักเรียนจะต้องตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอนของครู เป็นลูกต้องปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดี เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ มีหน้าที่เลี้ยงดูพ่อแม่ มีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ถ้าเป็นผู้ชายเมื่ออายุครบ ๒๑ ปีบริบูรณ์ ต้องไปรับการคัดเลือกเกณฑ์ทหาร เมื่อทำงานมีรายได้ต้องมีหน้าที่ในการเสียภาษีให้กับรัฐ

ดังนั้น ถ้าทุกคนในสังคมปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว จะส่งผลดีทั้งต่อบุคคลผู้ปฏิบัติและประเทศชาติ จะทำให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และมีส่วนช่วยทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่บ้านเมืองต่อไป ทั้งนี้ เยาวชนที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน แม้จะมีข้อจำกัดที่ยังไม่สามารถประพฤติตนตามที่ยกมาได้ทั้งหมด ก็พึงปฏิบัติในสิ่งที่ตนสามารถทำได้ให้เหมาะสมกับวัย ค่อย ๆ เรียนรู้และตั้งใจที่จะเป็นเยาวชนที่ดี ก็จะเติบโตเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติในที่สุด

เสริมสาระ

รูปแบบของสังคมไทยที่ควรจะเป็น

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะว่า สังคมไทยจะพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างถาวรและผู้คนดำรงชีวิตอยู่ด้วยความผาสุกนั้น สังคมไทยควรจะต้องดำเนินไปสู่เป้าหมาย ดังนี้

๑. สังคมประชาธิปไตย หมายถึง การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบกิจกรรมทางสังคมที่สำคัญ ได้แก่ การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับประโยชน์ เช่น มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนหรือท้องถิ่น จัดทำบริการสาธารณะ เช่น บริการข้อมูลความรู้เกี่ยวกับชุมชน บริการทางด้านสาธารณสุข การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมให้ประชาชนในระดับฐานล่างเป็นผู้เสนอความคิดเห็นขึ้นมา

๒. สังคมเข้มแข็ง หมายถึง ชุมชนที่มีฐานจากบุคคล ครอบครัว และประชาคมที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ ผนึกกำลังกันรับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เช่น การอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น พัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นทางการศึกษา การอบรมเลี้ยงดู การสาธารณสุข รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

๓. สังคมคุณธรรม หมายถึง ชุมชนที่ใช้หลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือมาเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิต มีความเป็นปึกแผ่น รู้รักสามัคคีกัน แม้จะนับถือศาสนาแตกต่างกัน แต่ก็ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข มีการส่งเสริมและนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายและทั่วถึง

๔. สังคมที่เอื้ออาทรกัน หมายถึง ชุมชนที่ผู้คนรักใคร่ ห่วงใย ไม่ทอดทิ้งกัน มีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบแก่งแย่งชิงดี ผู้ยากไร้ คนชรา ผู้พิการ ได้รับการสงเคราะห์เลี้ยงดูตามสมควร แก้อุตภาพ ผู้คนมีจิตสาธารณะและยึดเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

ถึงแม้ลักษณะสังคมดังที่กล่าวมาข้างต้น ดูประหนึ่งว่าจะเป็นสังคมในอุดมคติ แต่ถ้าประชาชนไทยทุกภาคส่วนร่วมมือกันพัฒนาไปทีละเล็กละน้อย สังคมที่เราอยากเห็นหรืออยากให้เป็นก็มีโอกาสจะบังเกิดขึ้นได้

การให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ถือเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างสรรค์สังคมที่เอื้ออาทรกัน

๒. การเคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดใช้ในการปกครองประเทศ รัฐธรรมนูญแต่ละฉบับก็ได้บัญญัติสิทธิเสรีภาพของ ประชาชนชาวไทยไว้ต่าง ๆ กัน ดังนั้น การเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น จะทำให้เยาวชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบบ้านเมือง รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และดูแลสังคม จะได้เกิดความรู้ความเข้าใจว่า ตนเองมีสิทธิเสรีภาพอะไรบ้าง และพึงปฏิบัติตน อย่างไร เพื่อจะได้ไม่ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ทั้งนี้ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข และมีส่วนช่วยให้ประเทศชาติพัฒนาได้อย่างเจริญก้าวหน้า

๒.๑ ความหมายของสิทธิและเสรีภาพ

สิทธิ หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้แก่บุคคล ในการที่จะกระทำการใด ๆ หรือได้มาซึ่งสิ่งใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

เสรีภาพ หมายถึง ความมีอิสระที่จะกระทำการใด ๆ โดยไม่ไปล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตลอดจนความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีงาม เช่น เสรีภาพในการประกอบอาชีพอย่างสุจริต เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

๒.๒ สิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่นตามรัฐธรรมนูญ

มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในบ้าน ในชุมชน และในสังคม แต่ต้องไม่ละเมิดสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น และไม่สร้างความเสียหายแก่ส่วนรวม

เยาวชนไทยมีสิทธิเสรีภาพตามกรอบที่ รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ เพื่อการมีสิทธิเสรีภาพ อย่างเท่าเทียมกัน จึงจำเป็นต้องปฏิบัติตนให้ ถูกต้องเหมาะสมตามสิทธิเสรีภาพของตนเอง และยังต้องตระหนักว่า การใช้สิทธิเสรีภาพของ ตนเองจะไม่เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของ ผู้อื่น ไม่กระทบต่อศีลธรรมอันดี และไม่เป็น อันตรายต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งถือเป็น หน้าที่ของพลเมืองดีประการหนึ่งที่พึงปฏิบัติ และถ้าหากเยาวชนทุกคนปฏิบัติตนได้อย่าง ถูกต้องและเหมาะสมกับสิทธิเสรีภาพของตนเอง และผู้อื่นก็จะช่วยให้สังคมเกิดความสุขและอยู่ ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

รัฐธรรมนูญได้มีบทบัญญัติที่รับรองสิทธิและเสรีภาพของเราในด้านต่าง ๆ เช่น

๑) สิทธิและเสรีภาพทางด้านกฎหมาย ทุกคนต่างมีสิทธิเสรีภาพและย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างทางเชื้อชาติ ถิ่นกำเนิด เพศ อายุ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความคิด ความเชื่อทางศาสนา ต่างก็ต้องได้รับการปฏิบัติ อย่างเป็นธรรม

๒) สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษ ด้วยวิธีการที่โหดร้ายและไร้มนุษยธรรมเป็นสิ่งที่ไม่สามารถกระทำต่อกันได้ การจับและคุมขังบุคคล จะกระทำไม่ได้เว้นแต่มีคำสั่งของศาลหรือมีเหตุตามที่กฎหมายกำหนด การค้นตัวหรือการกระทำ ต่าง ๆ ที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกายไม่สามารถทำได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่ กฎหมายบัญญัติ

๓) เสรีภาพในการนับถือศาสนา ทุกคนต่างมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาต่าง ๆ ตามความคิด ความเชื่อของตนเอง และมีเสรีภาพในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ตามหลักศาสนา ที่ตนนับถือแต่ต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของรัฐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี

๔) สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว รวมถึงสิทธิในเกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำที่เป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิ การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์จะกระทำ ไม่ได้ เว้นแต่มีคำสั่งของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

๕) สิทธิในความเท่าเทียมกัน ชาวไทยทุกคนย่อมมีความเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เพราะมีความ แตกต่างกันในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือ สุขภาพ สถานะของบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม

๖) เสรีภาพในเคหสถาน ทุกคน ต่างมีเสรีภาพภายในที่อยู่อาศัยของตนเอง การเข้าไปในที่พักอาศัยรวมถึงการค้นที่พัก อาศัยโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ที่ เป็น เจ้าของไม่สามารถทำได้ เว้นแต่มีคำสั่งของ ศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

เคหสถานถือเป็นสถานที่ส่วนตัวของผู้เป็นเจ้าของ ถ้าผู้ใด เข้าไปโดยพลการ จะมีความผิดฐานบุกรุก

๗) เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็นการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา รวมถึงการสื่อความหมายโดยวิธีต่าง ๆ ย่อมทำได้ การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวไม่สามารถกระทำได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ค้ำครองสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น รักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน

๘) เสรีภาพในการเสนอข่าวสาร ผู้ที่ประกอบอาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนจะกระทำไม่ได้

๙) เสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกัน ไม่ว่าในทางใด ๆ การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลที่สื่อสารถึงกันหรือการกระทำเพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลที่สื่อสารถึงกันจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่มีคำสั่งของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

๑๐) เสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ บุคคลสามารถเดินทางไปในที่ต่าง ๆ และเลือกถิ่นที่อยู่ตามที่ตนเองต้องการ การจำกัดเสรีภาพจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน

๑๑) เสรีภาพในการประกอบอาชีพ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเลือกประกอบอาชีพต่าง ๆ ตามความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญของตนเอง ทั้งนี้ต้องเป็นการประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่สร้างความเดือดร้อนหรือความเสียหายต่อส่วนรวม และไม่ขัดต่อกรอบของกฎหมาย

๑๒) สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ บุคคลย่อมมีสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐที่มีมาตรฐานรวมถึงมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

๑๓) สิทธิของผู้บริโภค บุคคลย่อมมีสิทธิร่วมกันจัดตั้งองค์กรของผู้บริโภคเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค องค์กรของผู้บริโภคนี้มีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรที่มีความอิสระ โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐ

๑๔) เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ประชาชนย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพไม่สามารถทำได้นอกจากเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

๑๕) สิทธิในชุมชน บุคคลย่อมมีสิทธิในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น การอนุรักษ์ ฟื้นฟู ส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรมอันดีงามของชุมชน การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน รวมทั้งจัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน นอกจากนี้ ยังสามารถเข้าชื่อกันเพื่อเสนอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของชุมชน

สมาชิกที่ดีของชุมชนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง

เรื่องน่ารู้ ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการของคนไทย

นอกจากสิทธิเสรีภาพที่มีตามกฎหมายนั้น คนในสังคมจะต้องมีจิตสำนึกที่ดี ซึ่งค่านิยมสำคัญที่คนไทยควรยึดมั่นและนำมาปฏิบัติ มีดังนี้

๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม
๕. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย อันงดงาม
๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ ห่วงดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
๗. เข้าใจ เรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
๙. มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
๑๐. รู้จักดำรงตนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี
๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา
๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

๓. วิธีการปฏิบัติตนในการเคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น

สิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ถือเป็นหลักประกันว่าบุคคลใด หน่วยงานใด หรือแม้แต่วิชาชีพจะละเมิดสิทธิมิได้ ขณะเดียวกัน เราก็ต้องตระหนักว่า ขณะที่เรามีสิทธิและเสรีภาพในเรื่องต่าง ๆ นั้น บุคคลอื่นต่างก็มีสิทธิและเสรีภาพในเรื่องเหล่านั้นเช่นเดียวกับเราด้วย เมื่อเราต้องการให้ผู้อื่นเคารพสิทธิและเสรีภาพของเรา เราต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นด้วย เมื่อเรามีสิทธิในชีวิตและร่างกาย ไม่ต้องการให้ถูกทำร้ายบาดเจ็บ คนอื่นเขาก็มีความรู้สึกมีความต้องการเช่นนี้เหมือนอย่างเรา เมื่อเราต้องการจะใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างที่เราต้องการ คนอื่นก็มีเสรีภาพในการพูด เขียน แสดงความคิดเห็นในสิ่งที่เขาคิดได้เช่นกัน

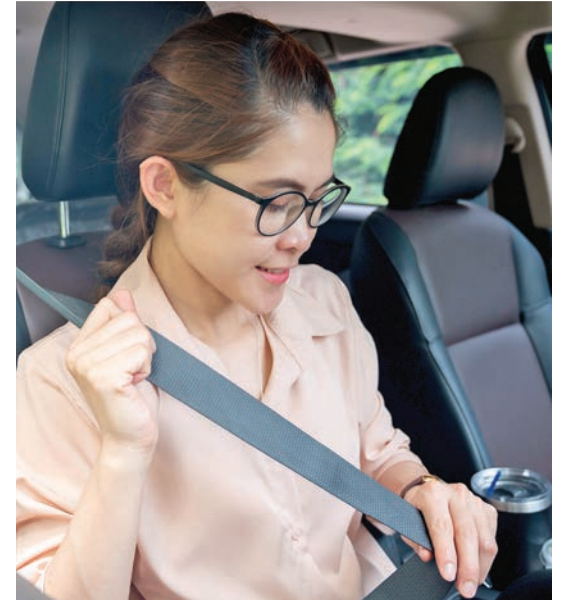
ดังนั้น การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย การที่ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพอย่างกว้างขวาง ความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้อง มองต่างมุมกัน ล้วนเกิดขึ้นได้ ดังนั้น เพื่อสร้างความสมานฉันท์และทำให้สังคมอยู่อย่างสงบเป็นระเบียบเรียบร้อย เราจึงควรปฏิบัติตนในการเคารพสิทธิและเสรีภาพทั้งของตนเองและผู้อื่น ดังนี้

๑) ปกป้องสิทธิและเสรีภาพของตนเอง รักษาสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ชื่อเสียง และเกียรติยศของตนเอง โดยต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เช่น ไม่นำข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่นไปเผยแพร่ ไม่เข้าไปในพื้นที่ส่วนบุคคลของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ในทางกลับกันเมื่อสิทธิและเสรีภาพของเราถูกละเมิด ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากตัวบุคคล กลุ่มบุคคล หรือจากหน่วยงานใด ๆ เราต้องดำเนินการปกป้องสิทธิและเสรีภาพของเราตามกฎหมายบัญญัติไว้ เช่น มีคนนำเอาทรัพย์สินของครอบครัวเราไป หรือมีการก่อสร้างตึกสูงแล้วผู้รับเหมาทำของตกใส่หลังคาบ้านเราจนเสียหาย หรือถูกกีดกันไม่ให้ใช้สิทธิต่าง ๆ เพราะถ้าหากเรานิ่งเฉยอาจทำให้ผู้ละเมิดเกิดความเคยตัว คิดว่าไม่เป็นไร ทำอย่างนี้ได้ก็จะไปทำการละเมิดกับผู้อื่นอีก

๒) ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น การใช้สิทธิและเสรีภาพของเราต้องควบคู่ไปกับความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย ต้องมีขอบเขตมิใช่ทำอะไรก็ได้ตามอำเภอใจ ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เช่น ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเคารพ ไม่ทำร้าย ดูหมิ่น ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น มีความเกรงใจ และมีความปรารถนาดีต่อคนรอบข้าง และต้องคำนึงด้วยว่าคนอื่นก็มีสิทธิและเสรีภาพเช่นกัน เช่น เรามีเสรีภาพที่จะฟังวิทยุ ชมโทรทัศน์ หรือฟังเพลงแนวใดก็ได้ แต่ต้องเปิดเสียงให้ดังอยู่ภายในเคหสถาน ไม่ไปรบกวนเพื่อนบ้าน เพราะคนอื่นก็มีสิทธิที่จะอยู่อย่างสงบ ปราศจากเสียงรบกวนใด ๆ หรือเราไม่มีสิทธิที่จะไปดูถูก ดูหมิ่น ทำร้าย เหยียดหยามคนอื่น ไม่ว่าจะเป็นด้วยการกระทำ คำพูด หรืออื่น ๆ เพราะมีความแตกต่างในเรื่องฐานะ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน เพราะเขาเป็นมนุษย์ เป็นคนไทย มีความเสมอภาคเช่นเดียวกันกับเรา

๓) ใช้สิทธิและเสรีภาพตามกรอบแห่งกฎหมาย

กฎหมายเป็นกฎกติกาของสังคมที่จะทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างปกติสุขและเป็นระเบียบ ดังนั้น การใช้สิทธิและเสรีภาพของเราจึงต้องคำนึงถึงกฎหมายด้วย เช่น บุคคลมีเสรีภาพในการเดินทาง มีเสรีภาพในการใช้ถนนทางหลวง อันเป็นสาธารณะในการขับขี่ยานยนต์ แต่ถ้าเรานำถนนไปใช้เป็นที่แข่งรถ ก็จะทำให้เกิดอุบัติเหตุและอันตรายต่อผู้ร่วมใช้เส้นทาง อย่างนี้ถือเป็นการใช้เสรีภาพที่เกินขอบเขต เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือบุคคลมีเสรีภาพในการชุมนุม แต่การชุมนุมนั้นต้องดำเนินไปอย่างสงบ ปราศจากอาวุธ ไม่ไปกีดขวางการจราจร และไม่ทำให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องได้รับความเดือดร้อน

นอกจากนี้ การใช้สิทธิและเสรีภาพของเราต้องมีขอบเขตไม่ไปกระทบต่อความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย ความมั่นคงของชาติ

ประชาชนมีเสรีภาพในการใช้รถใช้ถนน แต่ก็ต้องเคารพในกฎจราจร เพื่อความปลอดภัยของตนเองและสังคมส่วนรวม

ประโยชน์สาธารณะ ตลอดจนต้องคำนึงถึงกาลเทศะด้วยว่าเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยวิจารณญาณของตนเป็นที่ตั้งว่าควรทำหรือไม่ควรเพียงใด

๔) ใช้สิทธิและเสรีภาพตามกรอบแห่งศีลธรรม และวัฒนธรรม

สังคมให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ลำพังกฎหมายเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องอาศัยกรอบแห่งศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามเข้ามาช่วยเสริมด้วย ดังนั้น การใช้สิทธิและเสรีภาพของเราจึงต้องคำนึงถึงประเด็นเหล่านี้เช่นกัน เป็นต้นว่า เรามีเสรีภาพในการแต่งกายแต่ก็ต้องแต่งให้เหมาะสมกับขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทย หรือการใช้เสรีภาพในการแสดงออก ก็ต้องไม่สื่อออกมาเป็นการยั่วยุทางเพศ ลามกอนาจาร หรือมีผลกระทบต่อศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามของสังคม

๕) มีจิตสาธารณะ

การใช้สิทธิและเสรีภาพต้องคำนึงการมีจิตสาธารณะร่วมด้วย เป็นต้นว่า การไปร่วมชุมนุมจะต้องไม่ไปทำให้สาธารณสมบัติ เช่น ไฟฟ้า สถานที่ราชการ อาคารสถานที่ของส่วนรวม สวนสาธารณะ เกิดความเสียหาย ขณะเดียวกัน ถ้าหากมีผู้ไปทำลายทรัพย์สินสาธารณะ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นหรือของชาติให้ได้รับความเสียหาย เราก็ต้องไม่นิ่งดูเฉย ต้องให้ความร่วมมือช่วยกันปกป้อง

๖) **เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน** ไม่สร้างความเดือดร้อนให้เพื่อนบ้านหรือคนในชุมชน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อสมาชิกชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนเพื่อพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง เช่น อนุรักษ์ ฟื้นฟู ส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีอันดีงามของชุมชนและท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

๗) **เคารพในความแตกต่าง** โดยปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเคารพ ให้เกียรติอย่างเท่าเทียมกัน แม้ว่าจะมีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ เช่น เมื่อผู้อื่นมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากเรา เราก็ต้องรับฟังเหตุผลด้วยความเป็นกลาง ไม่มีอคติ

๘) **ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานเพื่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน** เช่น การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเป็นอาสาสมัครช่วยเหลืองานขององค์กรที่ปฏิบัติงานในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๙) **ให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส** มนุษย์ทุกคนแม้เกิดมามีโอกาสไม่เท่ากัน แต่ก็มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน หากเราพบเห็นผู้ด้อยโอกาส ก็ควรปฏิบัติต่อเขาด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่แสดงอาการดูหมิ่น และให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตามกำลังความสามารถของเรา ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติที่แสดงถึงการเคารพในสิทธิเสรีภาพอย่างหนึ่ง

๑๐) **ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี** ดำเนินชีวิตตามหลักธรรมคำสั่งสอนของศาสนาที่เรานับถือ ในขณะเดียวกัน ก็ต้องให้ความเคารพในศาสนาอื่น ๆ เพราะศาสนาทุกศาสนาสอนให้คนทำความดีละเว้นความชั่ว ซึ่งถ้าหากมีความเคารพในศาสนาซึ่งกันและกันก็จะอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

๑๑) **ส่งเสริมและสนับสนุนการเคารพสิทธิเสรีภาพในสังคม** โดยปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างในการเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ชักชวนผู้อื่นให้เห็นถึงความสำคัญต่อการเคารพสิทธิเสรีภาพ และนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริมการเคารพสิทธิและเสรีภาพทั้งในโรงเรียน ชุมชน และสังคม

๑๒) **ไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา** การใช้สิทธิและเสรีภาพในสังคมประชาธิปไตยระหว่างเรากับผู้อื่นอาจมีที่ชนะในเรื่องต่าง ๆ ต่างมุมมองกัน ซึ่งการชี้แจงทำความเข้าใจถือเป็นสิ่งที่จำเป็น เมื่อเกิดปัญหาหรือความขัดแย้ง จะต้องไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา หรือเพื่อเอาชนะกัน เพราะการใช้ความรุนแรงอาจจะยุติปัญหาได้เพียงชั่วคราว แต่ปัญหาก็จะยิ่งขยายจนบานปลายออกไปและบั่นทอนความสงบสุขของสังคมโดยรวม การแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผลจะช่วยให้แก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ดังนั้น ถ้าหากคนไทยตระหนักในความสำคัญของการใช้สิทธิและเสรีภาพทั้งของตนเองและผู้อื่นอย่างถูกต้องแล้ว ก็จะมีส่วนช่วยให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความสงบสุข ผู้คนสมัคสมานสามัคคีกัน เมื่อเกิดปัญหาก็หันหน้าเข้ามาปรึกษาหารือยึดถือเอาผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เมื่อสังคมเป็นปึกแผ่น ผู้คนไม่ใช้เสรีภาพอย่างเกินขอบเขต การพัฒนาบ้านเมืองก็จะสามารถทำได้โดยง่าย

๔. ผลที่ได้รับจากการเคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น

ถ้าประชาชนชาวไทยมีความรู้ ความเข้าใจ ให้ความเคารพสิทธิและเสรีภาพย่อมก่อให้เกิดผลดีตามมา ดังนี้

๑) **ช่วยเสริมสร้างรากฐานประชาธิปไตย** รากฐานของประชาธิปไตยอยู่ที่การปฏิบัติของพลเมืองแต่ละคน ถ้าประชาชนรู้จักใช้สิทธิและเสรีภาพของตนเองอย่างมีขอบเขตและสอดคล้องกับกฎหมาย รวมทั้งรู้จักเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น เขาจะปฏิบัติตนหรือมีแนวการดำเนินชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย เช่น รู้จักรับฟังข้อคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ประพฤติตนสร้างความเดือดร้อนแก่สังคม เมื่อผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมมีแนวปฏิบัติเช่นนี้ จะเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นโดยเฉพาะเยาวชนได้เจริญรอยตาม สังคมไทยจะมีรากฐานประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง

๒) **ลดความขัดแย้งข้อพิพาทระหว่างกัน** เมื่อผู้คนแต่ละคนให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิและเสรีภาพ ย่อมจะระมัดระวังไม่กระทำในสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นและสังคมเดือดร้อน อันจะเป็นชนวนนำไปสู่ความขัดแย้งแตกแยกกัน ข้อพิพาทระหว่างกันจะมีน้อยลง ขณะเดียวกันเมื่อมีความคิดเห็นไม่ลงรอยกัน จะใช้แนวทางสันติวิธีในการแก้ไขปัญหา ไม่สร้างความรุนแรง มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเกื้อกูล ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน สังคมก็จะอยู่เย็นเป็นสุข

๓) **สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสังคม** เมื่อสมาชิกของชุมชนและสังคมรู้จักเคารพสิทธิและเสรีภาพของกันและกัน มีความสมัคสมานสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกัน มีความเอื้ออาทรพึ่งพาอาศัยกันได้ ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสิ่งเสพติด ก็จะลดน้อยลง ซึ่งจะทำให้ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ชุมชนและสังคมเกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไปได้

๔) **สร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศชาติ** เมื่อชุมชนและสังคมมีความเข้มแข็ง ย่อมจะส่งผลถึงประเทศให้มีความเข้มแข็งติดตามมา เพราะประชาชนมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มีการแบ่งฝักฝ่าย การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า สามารถวางแผนได้ในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง ประเทศมีเสถียรภาพอันจะมีผลทำให้นักลงทุน นักท่องเที่ยวเกิดความมั่นใจ เศรษฐกิจการค้ามีบรรยากาศแจ่มใส เกิดการสร้างงานประเภทต่าง ๆ ติดตามมา เมื่อเศรษฐกิจดี รัฐมีงบประมาณมาใช้ในการพัฒนาและการลงทุนด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา การสาธารณสุข การคมนาคมขนส่ง

จากที่กล่าวมาตั้งแต่ต้น จะเห็นได้ว่า ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าได้มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนพลเมืองเป็นสำคัญ โดยเฉพาะเยาวชนไทยซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในภายภาคหน้า จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ดำรงตนเป็นผู้มีจิตสาธารณะ ให้ความเคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ซึ่งถ้าผู้คนส่วนใหญ่ของสังคมมีวิถีการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย สังคมไทยจะสงบร่มเย็น มีความรักใคร่ปรองดองกัน และมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

?คำถาม ประจำหน่วยการเรียนรู้

๑. นักเรียนคิดว่าการเป็นเยาวชนที่ดีของสังคม ควรมีคุณลักษณะที่สำคัญอย่างไรบ้าง
๒. ในฐานะที่นักเรียนเป็นพลเมืองไทย นักเรียนสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติอย่างไรบ้าง
๓. ถ้าคนไทยทุกคนเป็นผู้มีจิตสาธารณะ จะส่งผลดีต่อสังคมและประเทศชาติอย่างไร และเราจะมีวิธีส่งเสริมให้ทุกคนมีจิตสาธารณะอย่างไร
๔. ถ้าทุกคนเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นจะทำให้สังคมนั้นเป็นอย่างไร
๕. นักเรียนมีวิธีการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีที่เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นอย่างไรบ้าง

กิจกรรม การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

สมรรถนะสำคัญสำหรับผู้เรียน

✓ ความสามารถด้าน	✓ การสื่อสาร
✓ การคิด	○ การแก้ปัญหา
✓ การใช้ทักษะชีวิต	✓ การใช้เทคโนโลยี

๑. ชมภาพหรือคลิปวิดีโอเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมจิตสาธารณะ เช่น ปลุกป่าชายเลน ทำความสะอาดชุมชน รณรงค์ลดภาวะโลกร้อน แล้วร่วมกันวิเคราะห์เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ สิทธิเสรีภาพในฐานะเยาวชน
๒. แบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม สืบถามและเลือกปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนาในชุมชนของตนเอง เพื่อวางแผนทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน จากนั้นจัดทำกิจกรรมร่วมกันโดยคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ สิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ในด้านต่างๆ ต่อไปนี้
 - ด้านสิ่งแวดล้อม
 - ด้านประเพณี วัฒนธรรม
 - ด้านสาธารณสุขหรือสถานที่สำคัญ
 - ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง
 - ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย
 - ด้านอื่นๆ ตามบริบทชุมชนของตนเอง
๓. นำเสนอแลกเปลี่ยนผลจากการร่วมทำกิจกรรมโดยให้เห็นขั้นตอนการปฏิบัติตนที่แสดงถึงบทบาทหน้าที่ การเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น
๔. ร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการปฏิบัติตนและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหน้าชั้นเรียน